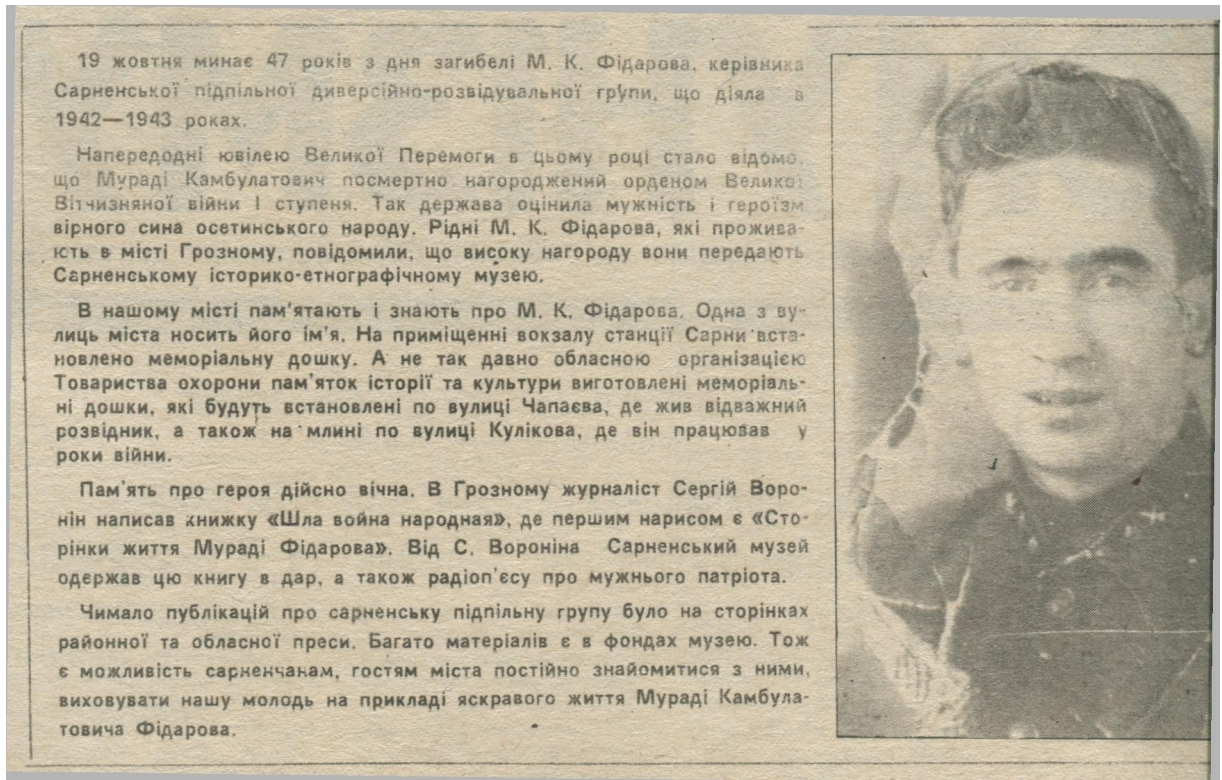


Вдячна пам'ять про Фідарова



Син осетинського народу М. К. Фідаров народився в 1911 році в селі Верхня Саниба Казелдонського району в сім'ї селянина. В родині було дев'ятеро дітей. Їх прагнення до науки змусило батьків переїхати спочатку в село Новий Батакаюрґ, а потім в міста Еаслан та Грозний. Мурадї закінчив школу, а потім і ФЗУ В 1932 році працював стрілочником, черговим по станції, а згодом і начальником станції Єрмолівська. Молодого здібного працівника посилають на перепідготовку в Москву і залишають працювати в апараті Наркомату шляхів сполучення.

Напередодні війни його направляють на Ковельську залізницю, де й став працювати начальником станції Сарни. Це було на початку 1940 року, коли тільки створювались перші органи Радянської влади після возз'єднання західноукраїнських земель з Радянською Україною. Енергійного комуніста обирають депутатом міської Ради. З усією силою і енергією він віддається роботі.

Війна увірвалась в наше місто зловісним гудінням німецьких бомбардувальників, страшним виттям бомб, які падали на залізницю. В перший же день загинуло багато залізничників. Потрібна була евакуація державного майна. З повною відповідальністю Мурадї Камбулатович приступив до виконання завдання. Він проявив величезні зібраність і мужність, особистим прикладом показував, як протистояти біді. Працював і вдень, і вночі, був і за складача поїздів і вантажником, черговим і начальником.

В середині - дня 5 липня німці ввірвались в місто. Несподіванкою для сарненчан було те, що вони побачили свого начальника станції. Адже місцева влада евакуювалась. Одні вважали його зрадником, запродавцем, інші просто не вітали. Сам же він пояснював знайомим, що запізнився на останній поїзд...

Німецькому командуванню налагодити рух поїздів. Але Фідаров не досить активно включився в цю роботу, посилаючись на відсутність робітників. обладнання Тому призначили начальником станції німця. Та й лишатись йому тут було небезпечно. Особливо після того, як патріоти підірвали водокачку. Щоб не бути на очах фашистів, Мурадї Камбулатович влаштувався завідувачим млином, що знаходиться в місті. Тут він збирав людей, підбирав собі активних помічників. Одним з них став Ілля Наумець. якого Фідаров згодом влаштував завідувачим млином в с. Тутовичі. Він брав активну участь у диверсіях, знищував фашистських офіцерів, палив склади з лісом, створив в Тутовичах патріотичну групу, що входила в групу Фідарова. Через Наумця Фідаров діставав магнітні міни, які підвішувались до поїздів, і ті, відійшовши від Сарн на десятки кілометрів, вибухали. В лютому 1943 року Ілля Наумець по-звірячому був вбитий бандерівцями. Разом з ним загинуло чотириучасники його бойової групи.

В млині Фіаров зустрічався з активними учасниками підпілля В. А. Лисаковським, інженером Клесівського кар'єру. Борисом Морозовиком, електромеханіком станції . Сарни, машиністом депо Миколою Сергієнком. який в липні 1943 року завалив в оборотний круг паровоз, тим самим зірвавши відправку поїздів.

Вірним другом розвідникові виявилася господарка квартири Олександра Олексіївна Новицька. Працюючи оператором при черговому по станції, вона діставала графіки руху поїздів, дані про вантажі та ін. Її будинок по вулиці Чапаєва став конспіративною квартирою партизан розвідників і підпільників. Частим гостем тут був лісник М. Ф. Петровський. Через нього здійснювався зв'язок з партизанським загonom особливого призначення.

Усі розвідувальні дані надходили В. В. Кочеткову, заступнику командира партизанського загону «Переможці». Явочні квартири та пости були розкидані на десятки кілометрів в найглухіших селах і урочищах Полісся і Кочетков скрізь встигав. Організована ним розвідувальна ним розвідувальна мережа в тилу ворога майже не знала провалів. Сарненська підпільна група – це кровне дітище Кочаткова і Петровського. Тут перші уроки великої розвідки отримала Валентина Довгер, яка після смерті батька Костянтина Юхимовича стала зв'язковою між партизанами і фідаровцями.

В арсеналі сарненських - причетність до відомої операції по знищенню ешелона німецьких льотчиків і танкістів, які поверталися з-під Сталінграда на відпочинок.

Справжніми патріотами виявилися сім'я Гурєєвих. Іван Дмитрович та Ганна Дем'янівна завжди гостинно приймали партизан. Іван Дмитрович допомагав Фідарову по бухгалтерському обліку. Ці люди не тримали в руках зброї, можливо, жодного разу не стріляли по фашистах. Між тим мужність їх

була безсумнівною. Гурєєв виконував різні доручення, передавав різні матеріали. Його квартира була завжди відкрита для партизанів і підпільників. До складу групи входили також кондуктор Вацлав Зелінський, складачі поїздів Сергій та Василь Кондуші, бухгалтер Дмитро Осел, аптечний працівник Олег Бабаєв. Вони активно займались розвідкою, передавали в партизанський загін дані про дислокацію і рух ешелонів, доставали партизанам медикаменти, порушували графіки руху поїздів з живою силою і технікою. За далеко неповними даними, фідарівці підірвали 17 ворожих поїздів, дезорганізували роботу важливого залізничного вузла. Олег Борисович Бабаєв доставав для партизан так необхідні їм медикаменти. Одного разу Бабаєв одержав навіть завдання дістати суліму. Лише з часом стало відомо, що вона була використана партизанами для знищення німців в ровенському казені. Василь Кондуш, Ілля Наумець, Вацлав Зелінський та працівник станції, якого звали Максим Викрали від пекарні німецьку автомашину з сіллю.

Фідаров бував у Ровно на конспіративній квартирі Кузнецова. Через зв'язкових Віктора Боярчука та Полікарпа Вознюка одержав міни, запали а також листівки.

Підпільники розгорнули особливу активність. Диверсії проходили одна за одною. Німці стягували сили, старались виловити підпільників. Настала загроза і над сарненською групою. Фідарову запропонували йти в ліс до партизанів, але він відмовився. Фашисти по всій області провели акції взяття заручників. Заарештували Вацлава Зелінського, а потім і Мурадї Фідарова. Уже в ровенській тюрмі він зустрівся із знайомими – Хизнюком, Бунечком, Чартовим.

О. Новицька декілька разів їздила на побачення в Ровно, але їй все відмовляли. Останній раз поїхала 19 жовтня 1943 року. Але передачу уже не прийняли. На передодні вночі фашисти здійснили свою криваву розправу. Більш як 400 радянських людей вони вбили в ровенській тюрмі та в таборі Шубково. Трупки кинули в рів і спалили. Серед них були і Сарненські патріоти Вацлав Зелінський та Мурадї Фідаров. Перестало битися серце мужнього патріота, полум'яного комуніста Мурадї Фідарова.

Р. Тишкевич.